

Asianro 651/05.04.00/2019

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen lausunto Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuosille 2020 - 2022

Tulosityksikön johtaja Katarina Leino 27.5.2019:

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä pyytää 16.5.2019 saapuneella kirjeellä jäsenkunnilta lausuntoja kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020. Lausuntoja pyydetään 2.9.2019 mennessä.

KTO- kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskuksen lausuntopyynnössä todetaan, että sote-lakien voimaantulon jäädessä kesken myös sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita koskeva lainsäädäntö ei edennyt. Sisältölainsäädännöstä merkittäviä keskeneräiseksi jääneitä lakeja olivat mm. asiakas- ja potilaslaki, johon sisältyy IMO eli itsemääräämisoikeutta koskeva lainsäädäntö, VALAS eli vammaispalvelulaki ja palvelutuottajalaki. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta pysyy edelleen voimassa ja KTO tuottaa palvelut tämän lain nojalla. Henkilöt, joilla on kehitysvamma, tarvitsevat paljon apua ja tukea päätöksenteossa ja palvelujärjestelmän jäsentämisessä. Toimintaympäristön muutoksessa ja sisältölakien muuttuessa tämä tulee ottaa huomioon.

KTO on kehittänyt toimintaansa kehitysvammaisille suunnatuissa palveluissa. Kuntoutuskeskus ja asiantuntijapalveluyksikkö ovat keskittäneet toimintansa paljon apua ja tukea tarvitsevien kehitysvammaisten ja muiden neuropsykiatristen asiakkaiden tutkimukseen ja kuntoutukseen sekä elämänkriisien hoitoon. Kuntoutuskeskuksessa on ympärivuorokautisia asiakaspaikkoja 72. Asiantuntijapalveluissa on tällä hetkellä 17 työntekijää. Asiantuntijat ottavat asiakkaita vastaan sekä Paimion yksikössä, että jalkautuvat asiakkaan lähiympäristöön.

Avohuollon palveluna KTO tarjoaa työllistymistä- ja osallisuutta edistävää toimintaa sekä monimuotoisia ja vaativia asumispalveluja. Osallisuutta tukevalle toiminnalle on uudet tilat Turussa Saippuacenteristä.

Asumispalveluyksikköjä KTO:lla on 17. Kemiönsaaren asumisyksikkö on aloittanut toimintansa toukokuussa 2019. Yksikkö on tarkoitettu hoidollisille asiakkaille.

Loimaan alueella sijaitseva autismitkirjon asiakkaisiin erikoistunut asumisyksikkö, Hanhenpuisto, on siirtynyt sisäilmaongelmien vuoksi Alastarolle Ahoskodin tiloihin. Tilat mahdollistavat asiakasmäärän kasvun neljällä asiakkaalla. ARA:n kanssa on aloitettu neuvottelut 12-paikkaisen uuden asumisyksikön tilojen suunnittelusta Loimaalle. Vuoden 2020 aikana Sauvoon valmis-

tuu erityisen haastaville asiakkaille 12-paikkainen uusi asumisyksikkö ARA:n investointina.

KTO- kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskuksen lausuntopyynnössä tuodaan esille, että kuntayhtymän talous on tasapainossa. Toiminnallistaloudellinen vastuullisuus suhteessa jäsenkuntiin on toimintaa ohjaava periaate. Palvelujen laadun kehittämistä tehdään SHQS-laaturjärjestelmään pohjautuen.

Jäsenkuntien linjauksia KTO pyytää lausunnossaan seuraavissa kysymyksissä: Kehitysvammaisten lasten pienryhmäkodin ja tilapäishoidon tarve, tarve jalkautuville palveluille, täydennyskoulutukset, maksusitoumuskäytännöt terveydentilaan liittyvissä tutkimuksissa, asumispalvelun tuotantoon liittyvät linjaukset sekä tuettujen oppisopimusten totuttaminen yhdessä erityisoppilaitosten kanssa.

Raision kaupunki toteaa lausuntonaan Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen osalta seuraavaa:

Raision ja Ruskon Yhteistoiminta-alueella kehitysvammahuollon palveluihin ei ole suunnitelmakaudella 2020 tulossa olennaisia muutoksia. **Otettava huomioon esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiivi sekä Suomen ratifioima YK:n vammaisten oikeuksien sopimus.** Tavoitteena ovat asiakaslähtöiset ja laadukkaat palvelut kehitysvammaisille henkilöille ja että palvelut tukevat kehitysvammaisten henkilöiden omista valinnoista lähtevää elämää heidän omilla lähiyhteisöissään. Henkilöille, joilla on kehitysvamma, pyritään luomaan riittävä palvelu- ja tukiverkosto ensisijaisesti yhteistoiminta-alueen omina palveluina. Kehitysvammaisten henkilöiden laitosasuminen on purettu yhteistoiminta-alueella.

Omia tuotettuja palveluja Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen kehitysvammahuollossa ovat varhaiskuntoutus, perhetyö, työ- ja päivätoiminta, autettu-, ohjattu- ja tuettu asuminen sekä toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito sekä koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta ja loma-ajanhoido vanhempien työssäolon aikana. Yhteistoiminta-alueella toimii myös kehitysneuvola.

Kehitysvammaiset, joiden toimintakykyä vastaavia tarpeita ei ole voitu järjestää omilla palveluissa, on palveluita ostettu niiltä yksityisen sektorin toimijoilta, joilla on erityisosaamista kyseisestä asiasta.

KTO tuki- ja osaamiskeskukselta ostetaan seuraavia palveluita:

- ohjattua asumista yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle
- autettua asumista yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle sekä yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle

- koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa Mylly-Antin koulun yhteydessä toimivasta aamu- ja iltapäiväkerhosta yhdelle raisiolaiselle ja yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle
- työtoimintaa yhdelle ruskolaiselle asiakkaalle
- osallisuutta edistävää toimintaa avustajalla yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle
- lyhytaikaishoitoa/omaishoidon tukipalvelua neuropsykiatrisessa yksikössä yhdelle raisiolaiselle asiakkaalle

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alue tarvitsee tulevaisuudessakin erityis- huoltopiirin asiantuntemusta ja erityisosaamista, jotka liittyvät konsultaatio-, neuvonta- sekä avo- ja asumispalveluihin. Palveluntarpeet ovat usein ennalta arvaamattomia. Lisäksi erityishuoltopiiriltä ostetaan tarvittaessa määrää- kaisia hoito- ja kuntoutusjaksoja täydentämään omia palveluja henkilöille, joilla on vaativia erityistarpeita liittyen mielenterveyden tai autismin kirjon häi- riöihin sekä haastavaan käytökseen **ja muihin liitännäissairauksiin, jotka aiheuttavat ennalta arvaamattomia oireita.**

KTO:n pyytämiin linjauksiin aikaisemmin mainituissa kysymyksissä Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella todetaan seuraavaa: Kehitysvammaisten lasten pienryhmäkodin ja tilapäishoidon tarvetta ei tällä hetkellä akuutisti ole. Jalkautuvien palveluiden tarve arvioidaan aina erikseen yksilöllisen tarpeen mukaan tai yksikkökohtaisesti haastavissa tilanteissa.

Täydennyskoulutuksia olemme käyttäneet aktiivisesti ja tulemme edelleen hyödyntämään KTO:n koulutusasiantuntijapalveluita, jotka on koettu amma- tillisina ja edullisina. Maksusitoumuskäytännöt terveydentilaan liittyvissä tut- kimuksissa ovat Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella selkeät, eikä muu- toksiin ole tarvetta. Asumispalveluissa asiakkaat, joilla on vaativia erityistar- peita liittyen mielenterveyden tai autismin kirjon häiriöihin sekä haastavaan käytökseen tarvitsevat heti asumisen alkaessa riittävän tuen asumisen on- nistumiseen, näille erittäin vaativan autetun asumisen palveluille on jatkos- sakin lisääntyvää tarvetta. Kehitysvammaisten tuettujen oppisopimusten to- teuttaminen yhdessä erityisoppilaitosten kanssa on hyvä idea, jota KTO:n kannattaa lähteä kehittämään **lisäksi arvioimaan ja kehittämään työelä- män vaatimuksia, kuten esim. henkilöiden samaa palkkausta. Lisäksi tulisi kehittää henkilöiden mahdollisuutta osallistua perus- ja jatko- opintoihin, tavoitteena valmistua ammattiin.**

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alue pitää KTO:n palveluita kehitettäessä kuitenkin tärkeänä sitä, että nykyisten palveluiden hintoihin ei kohdistu suuria nostopaineita. Uusia palveluita kehitettäessä kustannustehokkuuden näkö- kulma on tärkeä ottaa huomioon sekä se, että palveluita ei rakenneta päällekkäin kuntien omien palveluiden kanssa. KTO:n on aina hyvä ottaa huomioon kuntien taloustilanne ja tiedottaa ajoissa palveluiden muuttumisesta. Hinnoit- telu tulisi toteuttaa kustannuslaskennan pohjalta, eikä kustannusten kasvu saisi ylittää kuntien sosiaali- ja terveystalvelujen yleistä kustannuskasvua. Palveluja suunniteltaessa yhteistyö kuntien kanssa on tärkeää. Näin kaikilla

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

29.5.2019

osapuolilla, perheellä, asiakkaalla ja kunnalla, on tiedossa palvelujen todellinen tarve ja niiden järjestämismahdollisuudet. Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alue pitää tärkeänä sitä, että Varsinais-Suomessa säilyy riittävä kehitysvamma-alan tuki- ja erityisosaaminen. Tämä edellyttää, että KTO jatkaa osaamisensa **ja palveluiden** kehittämistä ottaen huomioon kuntien taloudelliset realiteetit.

Liitteet

Oheismateriaali KTON lausuntopyyntö.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta esittää oheisen vastauksen Raision kaupunginhallitukselle ja Ruskon kunnanhallitukselle annettavaksi lausuntona Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Tiedoksi

Ruskon kunnanhallitus
Kaupunginhallitus